

Kasvu tarvitsee tekijöitä

**Ammatillisella koulutuksella
vauhtia talouteen**

AMKE

**Ammattiosaamisen
kehittämisyhdistys
AMKE ry**

Ammatillinen koulutus lukuina

OPIKELIJAMÄÄRÄ 315 789

Naiset 50,3 %
Miehet 49,7 %

Vieraskieliset (uusista opiskelijoista) 19,2 %

TUTKINNON SUORITTANEITA 71 769

Koulutussopimuksia 111 183
Oppisopimuksia 72 696

79 %

Perustutkinnot

15 %

Ammattitutkinnot

7 %

Erikoisammattitutkinnot

45 %

Uusista AMK-opiskelijoista korkein aikaisempi tutkinto on ammatillinen tutkinto

SUOSITUIMMAT ALAT

25 %

Tekniikan
alat

20 %

Palvelualat

19 %

Terveysten ja
hyvinvoinnin
alat

17 %

Kauppa, hallinto
ja oikeustieteet

Lähde:
Vipunen 2025

AMKE

Laadukas ammatillinen koulutus on pitkäjänteinen investointi, ei lyhyen aikavälin kustannus

Tätä esitämme

Säilytetään ammatillisen koulutuksen rahoitus vähintään nykytasolla. Pidetään ammatillisen koulutuksen toimintalainsäädäntö ja rahoitus yhtenäisenä. Nykyinen rahoitusmalli huomioi jo oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen kohderyhmät.

Miksi olemme tätä mieltä

Laadukas ammatillinen koulutus on Suomen kilpailukyvyyn, työllisyyden ja osaavan työvoiman saatavuuden edellytys. Työ- ja elinkeinoelämän osaajatarpeesta noin puolet kohdistuu ammattiosaajiin. Ammatilliseen koulutukseen panostaminen on investointi tulevaisuuteen.

Nuorisoikäluokkien pienentyessä osaavan työvoiman saatavuus nojaa yhä vahvemmin aikuisväestön osaamisen kehittämiseen ja työurien pidentämiseen.

Koulutustason nostaminen edellyttää, että ammatillisen tutkinnon suorittaneet siirtyvät nykyistä useammin ja nopeammin korkeakouluun.

Työ- ja koulutusperusteinen maahanmuutto on tärkeä keino turvata työvoiman saatavuus pidemmällä aikavälillä. Ammatillinen koulutus on yleisin koulutuspolku maahanmuuttajataustaisille.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistus tuli voimaan 1.1.2026. Rahoitus ohjaa koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan tutkintoon johtavaa koulutusta ensisijaisesti oppivelvollisille ja aikuisille, joilta puuttuu toisen asteen tutkinto. Osaamistaan kehittäville aikuisille suunnataan tutkinnon osia ja osaamiskokonaisuuksia.

AMKE

Varmistetaan ammatin ja elämän eväät nuorille

Tätä esitämme

Huolehdistaan siitä, että perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen siirtyvillä on riittävät taidot ja valmiudet opiskella ammatti sekä jatkaa halutessaan korkeakouluopintoihin.

Järjestetään opetusta ja ohjattua toimintaa jokaisena arkipäivänä ammatillisen koulutuksen eri oppimisympäristöissä. Oppivelvollisilla tulee olla täydet opiskeluviikot. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osaamista, osallisuutta ja opintoihin kiinnittymistä.

Täysiä opiskeluviikkoja ei pidä sitoa säädeltyihin opetuksen tuntimääriin, jotta toteutus voi joustaa opiskelijoiden tarpeiden ja eri oppimisympäristöjen mukaan. Toteutuksessa hyödynnetään opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista. Koulutuksen järjestäjä seuraa täysien opiskeluviikkojen toteutumista.

Miksi olemme tätä mieltä

Työnantajien viesti on, että ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden osaaminen on pääosin hyvällä tasolla, mutta siinä on vaihtelua. Haasteita näkyy erityisesti luottamuksessa omaan ammattitaitoon, työtehtävissä tarvittavien perustaitojen hallinnassa sekä ohjeiden noudattamisessa.

Oma-aloitteisuudessa, vuorovaikutustaidoissa ja kyvyssä toimia muuttuvissa tilanteissa on puutteita, vaikka ne ovat yhä tärkeämpiä työssä pärjäämisessä (Karvi, 2026).

Vahvistetaan nuorten opiskelukuntoisuutta

Tätä esitämme

Vahvistetaan nuorten opiskelukuntoisuutta kehittämällä joustavia moniammatillisen tuen rakenteita ja toimintatapoja. Työssä hyödynnetään ammatillisen koulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä hyvinvointialueiden palveluita ja osaamista.

Selkeytetään vastuut ja rahoitus määrittelemällä toimijoiden roolit, varmistamalla ettei puuttuvia sosiaali- ja terveyspalveluita paikata ammatillisen koulutuksen rahoituksella sekä arvioimalla tarvittavat lainsäädännölliset reunaehdot.

Miksi olemme tätä mieltä

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatilliseen koulutukseen on ohjautunut yhä enemmän opiskelijoita, joiden toimintakyky ei riitä tutkintotavoitteisiin opintoihin. Taustalla voivat olla esimerkiksi nuoren tilapäiset elämänhallintaan tai mielenterveyteen liittyvät haasteet, joihin koulutusjärjestelmä ei yksin pysty riittävästi vastaamaan.

Rakennetaan sujuvat polut ammattillisesta korkeakouluun

Tätä esitämme

Korkeakoulut ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät valmistelevat yhdessä selkeät ja yhtenäiset kansalliset rakenteet väylä- ja polkuopintoihin.

Vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla opinto-ohjausta, joka huomioi ammatillisen koulutuksen väylänä korkeakoulutukseen.

Miksi olemme tätä mieltä

Väyläopinnot perustuvat tällä hetkellä ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välisiin sopimuksiin. Niissä on suurta vaihtelua opiskelijavalintakäytännöissä, valintakriteereissä, hakukelpoisuudessa sekä markkinointinimissä. Tämä vaikeuttaa ammatillisten opiskelijoiden ohjautumista väyläopintoihin.

Erityisesti väylä ammatillisesta koulutuksesta yliopisto-opintoihin ei toimi. Vuonna 2024 yliopistotutkinnon aloitti kolmen vuoden sisällä ammatillisen tutkinnon suorittamisesta 720 opiskelijaa. Osuus on 3,2 prosenttia kaikista yliopisto-opintonsa aloittaneista.

Nostetaan osaamis- ja koulutustasoa ammatillista väylää hyödyntäen

Tätä esitämme

Laaditaan ylihallituskautinen jatkuvan oppimisen visio. Lisäksi käynnistetään ammatillisen koulutuksen jatkuvan oppimisen uudistus, joka pohjautuu opetus- ja kulttuuriministeriön jatkuvan oppimisen työryhmän (2025–2026) kehittämissuhteisiin.

Luodaan taloudellisia kannustimia vailla toisen asteen tutkintoa oleville aikuisille tutkinnon suorittamiseen.

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneilla on jatkossakin oltava mahdollisuus nostaa osaamis- ja koulutustasoaan ammatillisen tutkintojärjestelmän sisällä maksuttomasti.

Miksi olemme tätä mieltä

Aikuisväestöstä lähes joka viidenneltä puuttuu perusasteen jälkeinen tutkinto. Työelämässä on kuitenkin yhä vähemmän tehtäviä, joihin ei vaadita koulutusta. Samaan aikaan työn murros ja työurien piteneminen lisäävät tarvetta osaamisen jatkuvalle päivittämiselle ja uudistamiselle.

Ammattitutkinnot (AT) ovat osaamistason nostoa ja erikoisammattitutkinnot (EAT) koulutustason nostoa. AT sijoittuu eurooppalaisten tutkintojen viitekehyksen (EQF) tasolle 4 ja EAT tasolle 5.

Vauhditetaan kasvua ja alueiden elinvoimaa TKI-yhteistyöllä

Tätä esitämme

TKI-toiminnassa on tiivistettävä ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja työelämän välistä yhteistyötä. Rahoitusinstrumentteja tulee kehittää siten, että ne nykyistä vahvemmin edistävät koulutusasteiden välistä yhteistyötä ja työelämäkumppanuuksia.

Miksi olemme tätä mieltä

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien pääsy rahoitukseen on rajallista, eikä niiden TKI-toiminta näy järjestelmässä riittävästi tai tunnustetusti.

Suomessa on vielä hyödyntämätöntä potentiaalia huippuosaamisessa, joka perustuu vahvaan ammatilliseen osaamiseen ja työelämläheiseen tutkimukseen.

Ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen TKI-yhteistyö tukee alueiden elinvoimaa ja pk-yritysten kasvua sekä vahvistaa opiskelijoiden osaamista ja työelämävastaavuutta.

Turvataan ammatillisen koulutuksen saavutettavuus uudella yhteistyöllä

Tätä esitämme

Varmistetaan ammatillisen koulutuksen saavutettavuus ja alueiden elinvoimaisuus. Hyödynnetään joustavia koulutuksen toteutustapoja, kehitetään uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja sekä tiivistetään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja korkeakoulujen välillä.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät sopivat koulutusvastuista ja toteuttavat tarvittaessa omaehtoisia yhdistymisiä, jotta koulutuksen alueellinen tai kriittisten alojen osaamisen saatavuus voidaan turvata.

Miksi olemme tätä mieltä

Väestön ikääntyminen, nuorten ikäluokkien pieneneminen ja keskittyminen suuriin kaupunkeihin haastavat koulutuksen saavutettavuuden ja saatavuuden koko maassa.

Ammatillinen koulutus tuottaa poikkeusoloissa tarvittavaa osaamista sekä vahvistaa valmiutta reagoida nopeasti muuttuviin osaamistarpeisiin esimerkiksi kriisitilanteissa.

AMKE lyhyesti

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE on ammatillisen koulutuksen järjestäjien valtakunnallinen edunvalvontajärjestö.

AMKella on 87 jäsentä, joista 56 % on yksityisiä ja 44 % kuntia tai kuntayhtymiä.

AMKEN jäsenet kouluttavat noin 99 % opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella ammattiin opiskelevista aikuisista ja nuorista

AMKEN tehtävänä on mahdollistaa kaikille koulutuksen järjestäjille toiminnalliset edellytykset toteuttaa laadukkaasti ja vaikuttavasti koulutusta.

Verkostoidumme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen sidosryhmien ja päätöksentekijöiden kanssa.

AMKE

Ota yhteyttä!

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja
veli-matti.lamppu@amke.fi
050 344 2554

Satu Ågren
johtava asiantuntija
satu.agren@amke.fi
040 772 3234

Emma Holsti
asiantuntija
emma.holsti@amke.fi
040 410 8814

Lisätietoja

www.amke.fi/eduskuntavaalit

AMKE

**Ammattiosaamisen
kehittämisyhdistys
AMKE ry**

**Eteläranta 10, 3. krs.
00130 Helsinki**

